

ENCOUNTERS

A WEEKLY PUBLICATION OF CHICAGO COMMUNITY KOLLEL

General Editor: **Rabbi Yoel Steinmetz** Roshei Kollel: **Rabbi Dovid Zucker, Rabbi Moshe Francis**

HALACHA

פרשת וישלח / ט"ו כסלו תש"פ / DECEMBER 13, 2019

Traveling on Chanukah

Compiled and Annotated by Rabbi Yoel Steinmetz

The mitzvah of *neiros Chanukah* is one that was enacted to be done in one's home.¹ However, many find themselves traveling during Chanukah, thus leading to numerous questions involving when and where they should light. The following is a collection of practical halachos from the Rosh Kollel, Rav Dovid Zucker *shlit"a*, on this topic.

■ If one traveled to sleep and eat in another home for a night of Chanukah then he must light there even if he is not spending the entire Chanukah there.²

■ If one is traveling away from his house after the time of *hadlakas neiros* and plans to sleep elsewhere that night, one should light at the place where he currently resides prior to traveling and should eat something there afterwards in order for that place to be considered his "home" for that night of lighting. This applies even if one is a guest at another's home for the previous night and is returning home the next night; one

should nonetheless light where he is at the time of *z'man hadlakas neiros* Chanukah and eat something there afterwards.³

■ If one is away from home and is sleeping in one place and eating together with others in a communal setting (i.e. a simcha hall), the following rules apply: If he is sleeping in an area designated for him (i.e. a basement apartment), then he should light where he sleeps. If, however, he merely has a room in a house to sleep in, then he should light where he eats. The caveat is that if this room is in a home that belongs to close family or friends, and he plans to spend a significant

1 ברייתא שבת דף בא ע"ב. והאחרונים הזכירו לענין חובת ההדלקה ב' חייבים האחד מצוה שבביתו והוא החיוב למי שיש לו בית להדליק בביתו והשני מצוה שבגופו וחייב זה הוא על כל אחד ואחד. וע' בס' חובת הדור שכתב, "ואפשר שזה מרומז בלשון הברייתא במה שאמרו נר חנוכה איש וביתו דהיינו חיוב על האיש וחייב על ביתו ומ"מ גם החיוב של הדלקה בביתו הוא להלכה על כל אחד אלא שחז"ל פטרו את כל אנשי הבית ע"י הדלקת בעל הבית ואין עליהם חיוב כי אם מדין מהדרין." וכתב הפני יהושע בשבת שם וז"ל נראה דמה שנשתנה מצוה זו משאר מצוות שהן חובת הגוף שהיה חיוב על כל יחיד ויחיד דקיי"ל נמי מצוה בו יותר מבשלוחו אלא דשאני הכא שאין עיקר המצוה אלא בפתח הסמוך לרה"ר שהוא משום פרסומי ניסא משום כך הטילו מצוה זו כאילו היא חובת הבית ועדיין צ"ע עכ"ל ועי' בשפ"א בסוגיין שחקר ג"כ בזה.

2 אולם ע' בפר"ח סי' תרע"ז סעי' א (ד"ה נשאלתי וז"ל נשאלתי) וז"ל על בן שיש לו בית מיוחדת והלך הוא וכל בני ביתו לסעוד אצל אביו כל ח' ימי חנוכה היכן ידליק והשבת שדבר ברור הוא שכיון שסועד וישן אצל אביו כל ח' ימי חנוכה אף שבים אוכל אכילת עראי בביתו שאינו מדליק אלא בבית שאוכל וישן שם בלילה דכיון שאין שום אדם בבית למי ידליק וכ"ש האידנא שההיכר לבני הבית שכיון שישנים בני הבית שם ידליקו ולא דמי לחצר שיש לו ב' פתחים שצריך להדליק בב' הפתחים משום חשדא דשאני התם שיש בב"א בחצר ולפיכך איכא חשדא אם אין מדליקין מב' רוחות אבל אם הלכו כולם מן החצר ואינם ישנים שם בלילות ליכא חשדא כלל שהרי אין בב"א בחצר וזה פשוט עכ"ל ומשמע דדוקא משום שהלכו כולם מן החצר למשך כל ח' ימי החנוכה לא מקרי ביתו אבל אם נסעו רק על מקצת ימי החנוכה שפיר חייב להדליק בביתו, וכן הו"ד בבית"ל ס' תרע"ז ד"ה המקום. אולם מו"ר שליט"א פסק שאין המנהג כזה אלא שעיקר קביעות תלוי מידי יום ביומו, וכן הוא דעת החזו"א (שלמי תודה חנוכה ס' כג' סק"ב) והגרש"ז (הליכות שלמה חנוכה פי"ד סי"ח ודבר הלכה אות לד') והגר"ש ואזנר (קובץ מבית לוי ח"י עמ' יא') והגר"נ קרליץ (חוט שני חנוכה פי"ט סק"ג עמ' שי'), עיי"ש בס' חוט שני שכתב שמה שאיתא בפרי חדש, "ח' ימים", לאו דוקא הוא.

3 דס"ל למו"ר שליט"א שהמקום חיוב של הדלקת נרות חל בזמן הדלקת נרות, וכן איתא בס' ארחות רבינו ח"ג חנוכה סע' ק', וכן בס' הליכות שלמה פי"ד סע' יט', אולם עיי"ש שכתב שיש לישראל שם כחצי שעה אחר הדלקה.

amount of time there in their company, those facts suffice to deem that house his "home," and he should light there, in the house where he sleeps.⁴

■ **Chanukah Mesibah** One should try to avoid attending a Chanukah *mesibah* (loosely translated as "party") that is taking place during *z'man hadlakas neiros* Chanukah in order to light the *neiros* at his home during the proper time. If one must be at the *mesibah* during this time, then one should light at home afterwards,⁵ preferably with other people present.⁶

■ **Hotel Stay** If one is staying at a hotel and eating in a public area in the hotel, then one should light in his room.⁷ This assumes that the hotel allows lighting candles for religious purposes in the room. If one

asked the manager for permission to light in the room, and permission was not given, then one may light in the area where he is eating. In this case, if he is not eating in the common area of the hotel, then one should ask another to light for him at his house since he does not have permission to light in his room.

■ **Weddings and Simchos** If one is attending a wedding during the time of *hadlakas neiros* Chanukah, one should light where he is sleeping even if he is only staying there that night. This ruling applies to the *mechutanim* as well.⁸ However, if this is deemed impossible due to the wedding preparations and they cannot leave the hall, lighting in the hall is permitted, even for wedding guests.⁹

■ **Bachurim in Yeshivah** A *bachur* who eats and sleeps in yeshivah should light in the yeshivah's dining room.¹⁰ If a *bachur* sleeps at home and learns and eats in yeshivah, then he should light at home and eat something afterwards there in order for his home to be considered the appropriate place to light *l'chatchilah*. If a *bachur* sleeps in yeshivah, then his main home is considered to be the yeshivah, even if he eats dinner at home.

If a *bachur* is leaving for Shabbos Chanukah and finds himself still in yeshivah after the *z'man* of *hadlakas neiros* Chanukah, then he should light in yeshivah and eat something there afterwards.¹¹

Rabbi Steinmetz is a full-time member of the Kollel and General Editor of Encounters.

4 הנה דעת הרמ"א ומשנב"ר ס' תרע"ז סק"ב שלעולם אמרין שמקום אכילתו הוא העיקר לקבוע איפה להדליק נרות חנוכה. אולם נראה שבאופן שמקום אכילתו אינו חשוב מקום קבוע ומקום שינתו כן חשוב מקום קבוע אז אזלינן בתר מקום לינה וכמו מצינו אצל עירוב תחומין שכתב השו"ע (ס' תט' ס"ז) שמי שהיה חפץ לאכול במקום לינתו אלא שאינו יכול נחשב עיקר דירתו במקום הלינה. וכעין זה מצינו בשו"ת אג"מ ח"ד ס' ע' אות ג' וביו"ד ח"ג אות ה' שכתב שבחור ישיבה צריך להדליק בחדר שישן בו מפני שהוא מיוחד לו ויש לו קצת בעלות עליו ולא בחדר אוכל שהוא משותף לכולם ואין שם מקום מיוחד כלל, וכן דעת הגרש"א (הליכות שלמה פ"ד ס"ח), וה"ה הכא דהיא שמקום אכילתו הוא באופן שותפות ויש לו מקום שינה חשובה המיוחד לו אז יש להדליק במקום שינתו.

5 ע' משנב"ר ס' תרע"ז סק"ב שכתב כן בפירוש. ואם אינו הולך לביתו פתאום, מלבד מה שאבד לו הדלקת נר חנוכה בתיקונה בזמנה גם צריך להמנות שומר כדי שיהיה רשאי לאכול קודם יציאת מצות נר חנוכה.

6 ע' בשעה"צ ס' תרע"ב סק"ז שהביא מחלוקת חמד משה ושלטי גיבורים בזה, ועי"ש שמסיק שהיא שליכא אינש אחריני לראות את נרות חנוכה שלו ידליק בלא ברכה.

7 ע' הערה 4 שבארנו שבבכה"ג שמקום לינה הוא העיקר קביעות שלו, יש להדליק שם.

8 הובא בכמה ספרים בשם הגריש"א זצ"ל שלעולם אין להדליק באולם חתנות, וכ"ש שאין לברך על הדלקה זו דהוי' ברכה לבטלה.

9 ע' שו"ת מהרש"ם ח"ד ס' קמ' שאם משלם עבור שהיותיו וארחותיו נעשה החדר כאילו הוא שלו. וא"כ בנידון דידן שכל משפחתו הוא באולם י"ל שלא חשוב שהבית שלו חשוב כקביעות כ"כ, ולכן מותר להדליק באולם שיש לו קביעות קצת ע"י מה שמשלם בעבורו בליל חתונה. וגם האורחים חשובים כאכסנאים של המחותנים לפי"ז ומותר להם להדליק באולם אם אין להם משהו שיכול להדליק בשבילם בבתייהם. וגם אם יש להם מי שהוא שיכול להדליק בשבילם בביתם ס"ל למור"ר שליט"א ששייך לאדם להפקיע את עצמו מחיוב ביתו ולחייב את עצמו להדליק באולם בכה"ג (ואדרבה, לעולם יותר טוב לאדם להדליק נרות חנוכה בעצמו מלסמוך על ב"ב להדליק בשבילו בבית). וזה תלוי באשלי דרברבי, ע' הרמ"א ס' תרע"ז סעי' ג והמג"א סק"ט בשם שו"ת מהרי"ל ס' קמה דשפיר דמי לעשות כן וכ"כ הט"ז סק"א בשם תה"ד ס' קא ובשו"ת מהרש"ל ס' פה חולק וכתב דלאו כל כמיני' לאפוקי נפשי' ממה שמדליקין עליו בביתו ובא"ר סק"ה הסכים להסבירם שיכול לברך. והמשנה ברורה העתיק דברי המג"א ודעימ' סקט"ו ושוב כתב סקט"ז טוב לשמוע הברכה מאחר או להדליק קודם שתדליק אשתו עליו עיי"ש.

עוד סניף להקל להדליק באולם הוא ע"פ מה שכתב מור"ר שליט"א בספר עטרת דודאים זכרון יצחק אלחנן ח"א (ס' קמח') ח"ל והנה שמעתי מנכד מרן הגרמ"פ זצ"ל חידוש לדינא בשם זקנו דאף שעיקר חובת הדלקת נר חנוכה א"א לקיים בהדלקה חוץ לביתו מ"מ מצות מהדרין יכול לקיים ולברך עליה אפילו בהדלקה שהוא חוץ לביתו, ומטעם זה פסק מר"ן זצ"ל דאע"ג דבישבה עיקר מקום דירת התלמידים היא חדר השינה, דהם מיוחדים לדירת התלמידים ולא חדר האוכל של הישיבה שכל בני הישיבה אוכלים שם, דהוא כמסעדה בעלמא ואין תורת דירה עליה מ"מ אם א"א להם להדליק בחדר השינה כדון שחוששין לסכנת דליקה ידליקו בברכה בחדר האוכל ויקיימו עכ"פ מצות מהדרין. וכן כל כיוצא בזה, כגון מי שא"א לו להדליק בביתו מחמת שיצא לדרך יכול להדליק בברכה בבית חבירו משום מצות מהדרין אע"ג שלא יקיים בזה עיקר המצוה שהוא נר איש וביתו, עכ"ד. ולפי"ז ה"ה שמותר להדליק באולם במקום שא"א להדליק בביתו ויקיים עי"ז עכ"פ מצות מהדרין של נרות חנוכה.

10 דמקום אכילה עיקר, ע' הערה 4. ואע"פ שמקום אכילה בשיבה הוא משותף עם אחרים, י"ל שכיון שמקום דירתו ג"כ משותף ואינו בעצם שלו עדיף להדליק במקום אכילתו. עוד יש להצטרף מה שכתבנו למעלה בהערה 4 שלעולם שייך להדליק אפילו במקום שאינו חשוב שלו במקום שא"א להדליק בביתו, וכיון שיש חשש דליקה רחמ"ל בהדלקת נר חנוכה בחדר שינה בפנימייה של ישיבה, ממילא עדיף להדליק בבית אוכל ולקיים עכ"פ מצות מהדרין.

11 ע' הערה 3

Questions, comments or to subscribe,
please contact
cckollel@cckollel.org

